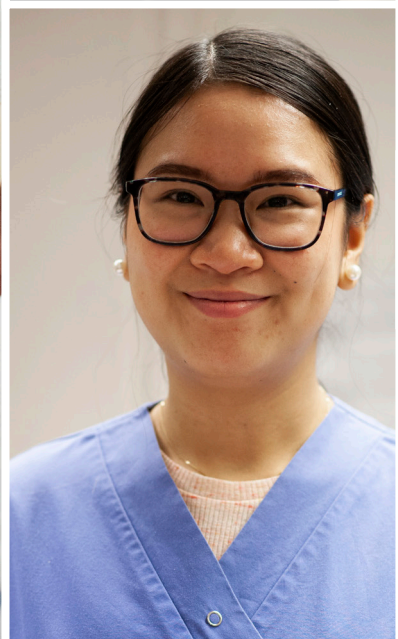




# Revisorernas redogörelse 2018



## **Innehållsförteckning**

Revisionen inom Region Norrbotten .....	3
Lagstiftning och god revisionsledning ger innehållet.....	3
Den årliga revisionsprocessen .....	3
Riskanalys är vägledande för revisionens insatser .....	4
Ändamålsenlig verksamhet och intern kontroll.....	4
Intrångsskydd .....	4
Arbetet mot hot och våld inom regionens verksamheter.....	5
Temagranskning Primärvården del 1 .....	5
Temagranskning Primärvården, del 2 .....	6
Målstyrning av verksamheten.....	6
Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 1 God arbetsmiljö .....	6
Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 2 Ledarskap .....	7
Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 3 Medarbetarskap .....	8
Patientsäkerhet vid förekomst av inhyrda läkare .....	8
Vården för de mest sjuka äldre .....	9
Anskaffning av medicinteknisk utrustning.....	9
Cybersäkerhet – övergripande granskning 2018.....	9
Ägarstyrning och uppsikt i de delägda bolagen .....	10
Ansvarsutövandegranskning - Regionstyrelsens ansvarsutövande 2018 .....	10
Ansvarsutövandegranskning - Patientnämndens ansvarsutövande 2018 .....	11
Fullmäktigeberedningarnas ansvarsutövande 2018 .....	11
Rättvisande räkenskaper och ekonomiskt resultat .....	11
Revisorernas bedömning av delårsrapport per augusti 2018 .....	11
Granskning av Årsredovisning 2018.....	12
Representation och gåvor.....	12
Uppföljningar.....	13
Samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar.....	13
Förstudier och kartläggningar.....	14
Pågående granskningar .....	14
Revisorerna på Region Norrbottens hemsida.....	14

# Revisionen inom Region Norrbotten

I den representativa demokratin utkräver medborgarna ansvar vid val till regionfullmäktige. Regionfullmäktige utkräver sedan, genom en årlig process, ansvar av styrelse, beredningar och nämnder.

Revisionen i Region Norrbotten är regionfullmäktiges organ för att med oberoende, saklighet och integritet främja och granska verksamheten i styrelse, regionfullmäktigeberedningar och patientnämnd. Uppdraget är ytterst att komma med förslag vad gäller ansvarsfrihet för styrelsen, regionfullmäktigeberedningar, patientnämnd och enskilda förtroendevalda.

## Lagstiftning och god revisions sed ger innehållet

Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra, men strävar efter att i enighet ta ställning i revisionsarbetet och arbeta gemensamt och samordnat utifrån god revisions sed i kommunal verksamhet.

Revisorerna ska med oberoende, objektivitet och integritet granska och främja verksamheten inom Region Norrbotten. Revisorernas uppdrag regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen, god sed för kommunal revision samt det av regionregionfullmäktige fastställda revisionsreglementet.

I kommunallagen fastställs att granskningen ska ske årligen och i den omfattning som följer av god revisions sed. Revisorerna ska årligen pröva om;

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Räkenskaperna är rättvisande.
- Styrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

God revisions sed är de principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna vid kommunal revision. God sed regleras inte i lag utan utformas och utvecklas av normbildare som t.ex. Sveriges Kommuner och landsting (SKL). God sed kan sägas ta vid där lagstiftningen slutar.

## Den årliga revisionsprocessen

Den årliga revisionsprocessen omfattar ett flertal steg. Den börjar med en revisionsplanering som består av omvärldsanalys och riskanalys och upprättande av den årliga revisionsplanen. Därefter genomförs de i revisionsplanen fastställda revisionsinsatserna.

Revisorernas granskning för verksamhetsåret sträcker sig till mars 2019 då revisionsberättelsen för det gångna verksamhetsåret behandlas. Då avslutas revisionsprocessen med att årets alla granskningar analyseras och bedöms. Då prövar revisorerna om regionstyrelse, beredningar och patientnämnd har fullgjort sina uppdrag. En revisionsberättelse upprättas som lämnas till regionfullmäktige.

I revisionsberättelsen uttalar sig revisorerna om ansvarsfrihet bör tillstyrkas och om regionfullmäktiges mål för verksamheten har uppfyllts under året. Som bilaga till revisionsberättelsen upprättar även revisorerna föreliggande *Revisorernas redogörelse 2018*. Denna syftar till att redogöra för de granskningar som revisorerna låtit genomföra under året.

## Risikanalys är vägledande för revisionens insatser

Alla delar av Region Norrbottens verksamhet ska årligen granskas av revisorerna. De resurser som avsätts för revisionen måste dock prioriteras till de områden som revisorerna anser som mest angelägna. Här är utgångspunkten den övergripande *riskanalysen* som revisorerna årligen låter göra. Analysen ligger till grund för prioritering av revisionsårets granskningsinsatser.

Meningen är att revisionsarbetet ska inriktas på sådana väsentliga områden där risker konstateras eller befaras, vilka kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning eller påverka förtroendet för Region Norrbotten som organisation.

Region Norrbottens revisorer genomför därför en gång per år en övergripande riskanalys. För 2018 medförde analysen prioriterade granskningar som sammanfattas i nedanstående redogörelse.

I denna redogörelse redovisas de granskningar revisionen låtit genomföra under verksamhetsåret 2018 samt de bedömningar revisionen gjort i de enskilda granskningarna.

## Ändamålsenlig verksamhet och intern kontroll

### Intrångsskydd

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen säkerställt att Region Norrbottens nuvarande tekniska IT-säkerhet är tillräcklig och tillfredsställande för att reducera risker för obehörigt intrång till en acceptabel nivå.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen i begränsad utsträckning säkerställt att Regions Norrbottens nuvarande tekniska IT-säkerhet är tillräcklig och tillfredsställande för att reducera risker för obehörigt intrång till en acceptabel nivå.

Inom ramen för granskningen har vi fått information som vi ser positivt på gällande arbete som påbörjats inom regionen avseende införandet av ledningssystem, kartläggning av skyddsvärda system utifrån ett riskperspektiv samt omvärldsbevakning inom säkerhetsområdet. Dessa åtgärder ryms inom ramen för följande **rekommendationer**:

- Efter utvärdering av resultatet för den externa och interna miljön, anses säkerhetsnivån ligga på medelnivå. Vår rekommendation är att åtgärder vidtas för att höja säkerhetsnivåerna.
- Åtgärder vidtas skyndsamt för att åtgärda sårbarheter och öka IT-säkerheten. Vi har identifierat ett antal åtgärder som skulle leda till att den totala säkerheten höjs till en högre nivå. Vi rekommenderar att man genomför dessa utifrån en fastställd prioritering.
- Vi rekommenderar vidare att regionstyrelsen säkerställer att en genomgång av styrande IT-dokument genomförs för att få en bild av vad som saknas, skapar de dokument som bedöms behövas i organisationen och löpande reviderar dessa.
- Avslutningsvis rekommenderar vi att en årlig revidering av dokumentationen införs samt att organisationen ser till att ägare, datum, versionsnummer samt versionshistorik finns med i all dokumentation.

## Arbetet mot hot och våld inom regionens verksamheter

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsens säkerhetsarbete syftande till att förebygga, förhindra och hantera hot och våld mot anställda är ändamålsenligt, samt om styrelsens interna kontroll inom området är tillräcklig.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsens förebyggande arbete med att förhindra och hantera hot och våld mot anställda i begränsad utsträckning är ändamålsenligt, samt att den interna kontrollen inom området i begränsad utsträckning är tillräcklig.

Med anledning av granskningens iakttagelser och bedömningar lämnades följande **rekommendationer**, att regionstyrelsen säkerställer att:

- Åtgärder vidtas för att öka kunskapen om riskerna för hot och våld inom regionens verksamheter.
- Åtgärder vidtas för att säkerställa att gällande interna styrdokument avseende arbetet för att förebygga hot och våld är kända och tillämpas inom verksamheterna.
- Åtgärder vidtas så att arbetstagarna får tillräcklig utbildning gällande hot och våld i arbetsmiljön.
- Åtgärder vidtas för att säkerställa att arbetstagarna kan kalla på snabb hjälp vid en vålds- eller hotsituation.
- Åtgärder vidtas för att säkerställa att avvikelserapportering sker i en tillräcklig utsträckning inom verksamheterna.
- Avvikelse­rapporteringen används som en del i det systematiska arbetet att utreda incidenter.
- Styrelsen stärker sin egen uppföljning inom området.

## Temagranskning Primärvården del 1

Denna granskning utgör den första delen av två i en temagranskning avseende primärvården i Region Norrbotten. Syftet med granskningen var att ge underlag för en bedömning om regionstyrelsens styrning och uppföljning avseende *Beställning Primärvård* ändamålsenlig samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig?

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsens styrning och uppföljning avseende *Beställning Primärvård* till övervägande del är ändamålsenlig och den interna kontrollen inom området är till övervägande del tillräcklig.

Med anledning av granskningens iakttagelser och bedömningar lämnades följande **rekommendationer**, att regionstyrelsen bör:

- Öka förutsättningar för en jämlik vård till Region Norrbottens invånare genom att vidta åtgärder för att minska skillnaderna i både hälsa och tillgänglighet mellan vårdcentralerna.
- Initiera en uppföljning av vilka effekter som de riktade insatser som har gjorts inom ramen för vårdvalet har resulterat i.

## Temagranskning Primärvården, del 2

Denna granskning utgör den andra delen av två i en temagranskning avseende primärvården i Region Norrbotten. Denna del fokuserar på vårdvalsuppdraget utifrån hälsocentralernas perspektiv. Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen säkerställer att hälsocentralerna ges möjlighet att anpassa sin verksamhet utifrån medborgarnas behov.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsens i allt väsentligt säkerställer att hälsocentralerna ges möjlighet att anpassa sin verksamhet utifrån medborgarnas behov, men att det finns vissa brister/utvecklingsområden.

Revisionen lämnar därför följande **rekommendationer** till regionstyrelsen, att:

- Initiera en uppföljning av vilka effekter som de pågående initiativen, som har gjorts inom ramen för hälsocentralernas förbättringsarbete, har gett.
- Tillse att de påbörjade initiativen kopplade till digitalisering (i enlighet med digitaliseringsstrategin) såsom webbtidbok och digitala vårdmöten prioriteras, och är en del av uppföljningen.
- Fortsatt stärka förutsättningarna för en jämlik och förebyggande vård för Region Norrbottens invånare genom aktiva åtgärder med potential att minska skillnaderna i hälsa.

## Målstyrning av verksamheten

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen säkerställt att regionens målstyrning är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att:

- Målstyrningen *i begränsad utsträckning* bedrivs på ett ändamålsenligt sätt
- Målstyrningen *till övervägande del* bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt
- Den interna kontrollen inom området *till övervägande del* är tillräcklig

För att utveckla granskningsområdet bör följande **rekommendationer** prövas, att regionstyrelsen:

- Genomför en systematisk utvärdering av hur mål- och budgetprocessen bedrivs inom organisationen. Resultatet kan därefter nyttjas för att vidareutveckla interna arbetssätt. Vår granskning visar att det för närvarande finns (alltför) stora skillnader avseende hur dessa processer bedrivs i organisationen.
- Genomför en systematisk utvärdering av regionens styrmodell (balanserad styrning med 5 perspektiv). En väl fungerande styrmodell är av största vikt för att den politiska styrningen får effekt i verksamheten.
- Inom ramen för arbetet med intern kontroll säkerställer att alla delar i styrdokumentet *Riktlinje för budget* är kända och tillämpas av regionens verksamheter.

## Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 1 God arbetsmiljö

Vi har granskat regionstyrelsens arbete gällande det strategiska målet attraktiv arbetsgivare. Detta har genomförts som en temagranskning med tre delar, varav denna första granskning

avser god arbetsmiljö. Syftet med temagranskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen säkerställer att arbetet gällande fullmäktiges mål om att vara en attraktiv arbetsgivare är ändamålsenligt och sker med tillräcklig intern kontroll.

Denna del i temagranskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- Har regionstyrelsen säkerställt att ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs i verksamheterna?

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen till övervägande del har säkerställt att ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs i verksamheterna.

Mot bakgrund av granskningsresultatet ser vi dock att det finns vissa utvecklingsbehov och vi lämnar därför följande **rekommendationer**:

- Att åtgärder vidtas för att förbättra tillämpningen av regioninterna rutiner och mallar.
- Att kontroller införs för att säkerställa följsamhet till de regioninterna reglerna kring förnyad utbildning.
- Att behovet av ett systemstöd för dokumentation av medarbetares genomförda utbildningar ses över.
- Att fullständig implementering av systemstöd för tillbud och avvikelshantering säkerställs samt att införande av statistikuppföljning av inrapporterade händelser övervägs.

## **Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 2 Ledarskap**

Den andra delen i temagranskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- Har regionstyrelsen säkerställt att chefer har tillräckliga och ändamålsenliga förutsättningar i förhållande till sitt ansvar som chef?

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen till övervägande del har säkerställt att chefer har tillräckliga och ändamålsenliga förutsättningar i förhållande till sitt ansvar som chef.

Mot bakgrund av granskningsresultaten lämnar vi följande **rekommendationer**:

- Att chefers förutsättningar i allmänhet och första linjens chefer i synnerhet, systematiskt följs upp och att åtgärder vidtas för att stärka chefsrollen och göra det mer attraktivt att ta på sig en chefsroll. Ett underlag till detta förbättringsarbete kan vara särskilda kontrollstationer för chefer där deras synpunkter kan delges.
- Att underlätta för chefer som av olika skäl vill lämna ett chefsuppdrag att kunna "pausa" sin roll som chef för att istället kunna gå in i en annan roll under en period utan att behöva säga upp sin anställning.
- Att fortsätta utvecklingsarbetet med HR-stödet och i detta beakta de synpunkter som framkommit i enkätsvaren. En del i detta som vi anser särskilt bör uppmärksammas gäller vilka riktlinjer som finns för chefer när de ska lönesätta sina medarbetare.
- Att i ännu större utsträckning kommunicera de styrkor regionen har som arbetsgivare och som framkommit i denna granskning. Detta budskap förstärks ytterligare genom

att nästan 97 procent av cheferna rekommenderar regionen som arbetsgivare i vår enkät.

### **Temagranskning Attraktiv arbetsgivare; del 3 Medarbetarskap**

Denna granskning är den tredje delen i temagranskningen och syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- Har regionstyrelsen säkerställt att ett ändamålsenligt arbete bedrivs för att uppnå fullmäktiges strategiska mål om aktivt medarbetarskap?

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen till övervägande del har säkerställt att ett ändamålsenligt arbete bedrivs för att uppnå fullmäktiges strategiska mål om aktivt medarbetarskap.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer** att:

- Regionstyrelsen behöver säkerställa att det finns en samlad bild över vilka medarbetare som har sagt upp sig. Det finns då goda förutsättningar för att regionen, via en avgångsenkät, på ett systematiskt sätt kan samla information om hur regionen uppfattas som arbetsgivare och vad som orsakar att medarbetare vill byta arbetsplats eller arbetsgivare.
- Om regiongemensamma avgångsenkäter inte införs kan det finnas skäl att på ett mer systematiskt sätt sammanställa information från avgångssamtalen för att samla information om hur regionen uppfattas som arbetsgivare och vad som orsakar att medarbetare vill byta arbetsplats eller arbetsgivare.

### **Patientsäkerhet vid förekomst av inhyrda läkare**

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen som ansvarig vårdgivare säkerställt att den hälso- och sjukvård länets medborgare erhåller av inhyrda läkare är ändamålsenlig, samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Vi noterar inledningsvis att Region Norrbotten i en Regionövergripande åtgärdsplan benämnd *Oberoende av inhyrd personal* skriver att "Ju fler som är involverade i vården, desto större risk för fel och misstag. I ett vårdförlopp där det ständigt kommer in ny vårdpersonal ökar risken för fel."

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen till övervägande del säkerställt att den hälso- och sjukvård som länets medborgare erhåller av inhyrda läkare är ändamålsenlig, men att den interna kontrollen i sammanhanget endast i begränsad utsträckning är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande **rekommendationer** till regionstyrelsen, att:

- Åtgärder vidtas som säkerställer att den introduktion som ges inhyrda läkare är likvärdig inom regionens verksamheter.
- Åtgärder vidtas som säkerställer att riskanalyser genomförs avseende patientsäkerhetsrisker som kan uppkomma vid hög andel inhyrda läkare.
- Åtgärder vidtas som säkerställer att egenkontroller systematiskt genomförs av hyrläkares insatser.



- Styrelsen framgent stärker sin egen uppföljning avseende patientsäkerhetsrisker vid förekomst av inhyrda läkare.

### **Vården för de mest sjuka äldre**

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt att regionens vård för de mest sjuka äldre är tillgänglig och ändamålsenlig.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen inte helt säkerställer att vården för de mest sjuka äldre är tillgänglig och ändamålsenlig.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer** till regionstyrelsen, att:

- Fortsatt arbeta för att förbättra omhändertagandet för de mest sjuka äldre. Särskilt i ordinärt boende vad gäller patienter med hemsjukvård där den bristfälliga läkartillgången påverkar negativt, liksom för patienter i hemmet utan hemsjukvård där det brister kring uppföljning och återbesök vad gäller bland annat kroniska sjukdomar.
- Utveckla och förbättra vården inom de områden där mångbesökare förekommer frekvent.
- Intensifiera arbetet med att säkerställa att läkemedelsgenomgångar genomförs i enlighet med socialstyrelsen föreskrift samt de riktlinjer som är fastställda i regionen.

### **Anskaffning av medicinteknisk utrustning**

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsens arbete med anskaffning av medicinteknisk utrustning är ändamålsenligt.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsens delvis har säkerställt att arbetet med anskaffning av medicinteknisk utrustning är ändamålsenligt.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer** till regionstyrelsen, att:

- Säkerställa ett tydligt ansvar för uppföljning av inköp av medicinteknisk utrustning.
- Överväga införande av ett systemstöd för uppföljning av inköp.
- Säkerställa att det finns underlag för beslut om flyttade upphandlingar avseende medicinteknisk utrustning och att de föregås av en konsekvensanalys.
- Tillse att hälsoekonomiska analyser genomförs där det är möjligt.

### **Cybersäkerhet – övergripande granskning 2018**

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt att den interna kontrollen avseende regionens cybersäkerhet är tillräcklig.

Granskningen har skett utifrån det s.k. NIST-cybersäkerhetsramverk som belyser organisationers mognad och förmågor inom följande fem kategorier:

- Identifiera, Skydda, Upptäcka, Respondera/Agera och Återställa.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att den interna kontrollen avseende regionens cybersäkerhet *i begränsad utsträckning* är tillräcklig.

I syfte att utveckla verksamheten lämnas följande **rekommendationer** till regionstyrelsen, att:

- Implementera en övergripande informationssäkerhetspolicy.
- Implementera ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) för att säkerställa ett systematiskt risk- och informationsklassningsarbete i hela organisationen.
- Uppdatera gällande styrdokument och kommunicera ut i organisationen (kan vara en del av LIS-arbetet).
- Utveckla rapporteringen till regionstyrelsen, exempelvis i form av en säkerhetsrapport.

### **Ägarstyrning och uppsikt i de delägda bolagen**

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen säkerställt att ägarstyrningen i gemensamt ägda bolag är ändamålsenlig samt om den interna kontrollen i sammanhanget är tillräcklig. Granskningen har genomförts som en jämförande granskning mellan Region Norrbottens revisorer och revisorerna i Jokkmokks kommun, Bodens kommun, Kalix kommun och Gällivare kommun.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att:

- Regionstyrelsen till övervägande del säkerställer att ägarstyrningen i de delägda bolagen är ändamålsenlig.
- Regionstyrelsens interna kontroll i sammanhanget är bristande.

Med anledning av granskningens iakttagelser och bedömningar lämnades följande **rekommendationer** till regionstyrelsen att säkerställa:

- Att ägardirektivens skrivningar om kontaktperson för bolagen efterlevs framgent
- Att åtgärder vidtas som säkerställer att det för samtliga bolag är tydligt vilka ägardirektiv som är styrande för verksamheten
- Att åtgärder snarast vidtas som säkerställer att kommunallagens krav utifrån 6 kap 9 § efterlevs.

### **Ansvarsutövandegranskning - Regionstyrelsens ansvarsutövande 2018**

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om styrelsens ansvarsutövande för 2018 är tillfredsställande. Granskningen har omfattat styrelsens åtgärder för att styra, följa upp, vidta åtgärder, kontrollera samt rapportera till Regionfullmäktige.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att:

- Regionstyrelsen bedriver verksamheten på ett i allt väsentligt ändamålsenligt sätt.
- Regionstyrelsen bedriver verksamheten på ett inte helt ekonomiskt tillfredsställande sätt.
- Regionstyrelsen bedriver verksamheten med i allt väsentligt tillräcklig intern kontroll.

## **Ansvarsutövandegranskning - Patientnämndens ansvarsutövande 2018**

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om nämndens ansvarsutövande för 2018 är tillfredsställande. Granskningen har omfattat nämndens åtgärder för att styra, följa upp, vidta åtgärder, kontrollera samt rapportera till Regionfullmäktige.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att:

- Patientnämnden bedriver verksamheten på ett inte helt ändamålsenligt sätt.
- Patientnämnden bedriver verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt ej tillfredsställande sätt.
- Patientnämndens internkontroll inte är helt tillräcklig.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer** till patientnämnden, att:

- Vidareutveckla målstyrningen så att målen blir mer konkreta och mätbara samt att målen omfattar hela nämndens verksamhet.
- Tydliggör i handlingsplanen vem som ska göra vilken aktivitet och när.
- Fortsätt att stärka den interna kontrollen så att den blir en naturlig del av nämndens ansvar. En dokumenterad riskanalys för verksamheten är en bra grund för ett systematiskt internkontrollarbete.

## **Fullmäktigeberedningarnas ansvarsutövande 2018**

Vi har granskat Allmänna beredningens, Hälsoberedningens, Demokratiberedningens, Framtidsberedningens och Sjukvårdsberedningens ansvarsutövande under år 2018. Syftet med granskningen har varit att bedöma om beredningarna utfört sina uppdrag på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att samtliga beredningar har bedrivit sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt, och att inget har framkommit som tyder på att någon av beredningarna inte bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

## **Rättvisande räkenskaper och ekonomiskt resultat**

### **Revisorernas bedömning av delårsrapport per augusti 2018**

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om delårsrapporten för perioden januari – augusti har upprättats i enlighet med lagens krav och god redovisnings-sed. Vidare ska vi bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat. Syftet med granskningen är även att ge oss ett underlag för vår bedömning av ansvarsprövningen.

Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten. Det innebär att granskningen varit begränsad i omfattning, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Utifrån granskningen av delårsrapporten gör vi följande **bedömning**:

- Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2018.
- Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt för 2018. Resultatmålet på 2 % av skatter och bidrag för Regionen som helhet ser ut att uppfyllas. Däremot når inte divisionerna sina resultatmål och effektuerar inte heller sina ekonomiska handlingsplaner.
- Ett av åtta strategiska verksamhetsmål uppnås och resterande visar på delvis måluppfyllelse. Utifrån delårsrapportens återrapportering bedöms verksamhetens utfall delvis vara förenligt med de av fullmäktige fastställda målen i den strategiska planen. Utvärdering avser tiden för delårsrapportens avlämnande, någon prognos för helårsutfallet lämnas däremot inte i verksamhetsperspektivet.

## Granskning av Årsredovisning 2018

Syftet med granskningen är att ge revisorerna ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Vi **bedömer sammantaget** att:

- Årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.
- Förvaltningsberättelsen i stort innehåller den information som den ska utifrån lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- Utifrån fullmäktiges strategiska målsättningar är utfallet i det finansiella och i det verksamhetsmässiga perspektivet delvis förenligt med god ekonomisk hushållning för 2018.
- Räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och i stort upprättade enligt god redovisningssed.

Regionen redovisar ett balanskravsresultat på 268 mnkr för 2018 och lever därmed upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Några underskott från tidigare år finns inte att återställa.

En positiv utveckling är att samtliga regionens fastigheter nu har komponentuppdelats och att komponentavskrivning tillämpas. Tidigare var detta endast tillämpat på nybyggnationer från 2014 och framåt. Vi **rekommenderar** regionstyrelsen att följa upp utfallet av komponentuppdelningen och vid behov anpassa modellen för att säkerställa att den återspeglar hur tillgångarnas värde förbrukas.

## Representation och gåvor

Vi har granskat regionstyrelsens interna kontroll avseende representation och gåvor. Syfte med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsens interna kontroll avseende representation och gåvor är tillräcklig. Vår sammanfattande **revisionella bedömning** är att regionstyrelsens interna kontroll avseende representation och gåvor delvis är tillräcklig.

För att ytterligare stärka internkontrollen inom det granskade området **rekommenderar** vi regionstyrelsen, att:

- Säkerställa att reglerna och riktlinjernas tydlighet stärks i syfte att underlätta efterlevnaden av dessa ytterligare.
- Förbättra efterlevnaden av interna krav genom riktade informations- och utbildningsinsatser.
- Stärka uppföljning och kontroll kring förekomsten av att individer som beslutsattesterat representationskostnader själva deltar i själva arrangemanget.
- Analysera behovet av att införa ytterligare kontrollmoment inom området, bland annat baserat på de avvikelser och brister som noterats i denna granskning.

## Uppföljningar

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: Planering, genomförande och uppföljning. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

### Samlad uppföljning av tidigare genomförda granskningar

Region Norrbottens revisorer gör kontinuerligt uppföljningar av genomförda granskningar. Under 2018 har en samlad uppföljning av 8 granskningar genomförda under åren 2015 och 2016. Syftet med uppföljningen är att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt att styrelsens beslutade åtgärder, med anledning av tidigare revisionsgranskningar, har verkställts samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Resultatet av granskningen framgår schematiskt nedan:

	Beslut om åtgärder	Åtgärder har genomförts	Åtgärder har återrapporterats
1. Vård av depression och ångest – barn och unga			
2. Våld i nära relationer		-	-
3. Eftervård vid hjärtinfarkt			
4. Palliativ vård			
5. Övertidsarbete			
6. Omhändertagande vid depression och ångest			
7. Lokalvård inom sjukhusen			
8. Ungdomsmottagningens verksamhet och service			

Vår samlade **revisionella bedömning** är att regionstyrelsen har säkerställt att styrelsens beslutade åtgärder, med anledning av tidigare revisionsgranskningar, verkställs samt att den interna kontrollen inom området till övervägande del är tillräcklig.

## **Förstudier och kartläggningar**

Utöver ovan redovisade granskningar har vi under året genomfört ett antal förstudier och kartläggningar vilka inte föranlett fortsatta granskningsinsatser under 2018.

## **Pågående granskningar**

Utöver de ovan redovisade granskningarna har vi inom ramen för revisionsåret 2018 också inlett två granskningar vilka kommer att slutredovisas under 2019 och kommenteras i nästa års redogörelse. Dessa är *Regionstyrelsens tillämpning av offentlighetsprincipen* respektive *Regionens lönehantering*.

## **Revisorerna på Region Norrbottens hemsida**

Våra revisionsberättelser, skrivelser, rapporter och mer därtill hittar ni på revisorernas hemsida:

<http://www.norrbotten.se/sv/Demokrati-och-insyn/Sa-styrs-landstinget/Revisorer/>

Där kan du läsa mer om årets och tidigare års granskningsinsatser.

[www.norrbotten.se](http://www.norrbotten.se)